Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 13. júla 2017 *

«Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Uplatňovanie systémov sociálneho zabezpečenia – Migrujúci pracovníci – Osoba, ktorá je zamestnaná na území jedného členského štátu a samostatne zárobkovo činná na území druhého členského štátu – Určenie príslušnej právnej úpravy – Nariadenie (ES) č. 883/2004 – Článok 13 ods. 3 – Nariadenie (ES) č. 987/2009 – Článok 14 ods. 5b – Článok 16 – Dôsledky rozhodnutí správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia – Neprípustnosť»

Vo veci C-89/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2016 a doručený Súdnemu dvoru 15. februára 2016, ktorý súvisí s konaním:

Radosław Szoja

proti

Sociálnej poisťovni,

za účasti:

WEBUNG, s.r.o.,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda komory L. Bay Larsen (spravodajca), sudcovia M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan a D. Šváby,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— slovenská vláda, v zastúpení: B. Ricziová, splnomocnená zástupkyňa,

— česká vláda, v zastúpení: J. Vláčil a M. Smolek, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: slovenčina.

— holandská vláda, v zastúpení: C. S. Schillemans, M. Noort a M. Bulterman, splnomocnené zástupkyne,

— Európska komisia, v zastúpení: D. Martin a A. Tokár, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 13 ods. 3 a článku 72 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. ES L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72), zmeneného a doplneného nariadením (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady č. 465/2012 z 22. mája 2012 (Ú. v. EÚ L 149, 2012, s. 4) (ďalej len „základné nariadenie“), a článkov 14 a 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 1), zmeneného a doplneného nariadením č. 465/2012 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“), ako aj článku 34 ods. 1 a 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi poľským štátnym príslušníkom pánom Radosławom Szojom, ktorý vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť na území Poľskej republiky a je zamestnaný na území Slovenskej republiky, a Sociálnou poisťovňou (ďalej len „slovenská Sociálna poisťovňa“), vo veci jeho účasti na slovenskom systéme nemocenského a dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti.

Právny rámec

Právo Únie

Základné nariadenie

3 Odôvodnenia 1, 15, 17 a 45 základného nariadenia znejú:

„(1) pravidlá koordinácie vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia patria do rámca voľného pohybu osôb a mali by prispieť k zlepšeniu ich životnej úrovne a podmienok zamestnania;

…

(15) je potrebné, aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekrývaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť;

…

(17) vzhľadom na čo najefektívnejšie zaručenie rovnosti zaobchádzania so všetkými osobami pôsobiacimi na území členského štátu je vhodné ako všeobecné pravidlo určiť za uplatniteľné právne predpisy toho členského štátu, v ktorom daná osoba vykonáva svoju činnosť ako zamestnanec alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba;

…

(45) pretože cieľ navrhovaného opatrenia, a to koordinačné opatrenia na zaručenie toho, aby sa právo na voľný pohyb osôb mohlo účinne vykonávať, sa nemôže dostatočne dosiahnuť členskými štátmi, a vzhľadom na rozsah a účinky tohto opatrenia sa môže lepšie dosiahnuť na úrovni spoločenstva, spoločenstvo môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity, ako je ustanovená v článku 5 zmluvy…“

4 Článok 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

a) ‚činnosť ako zamestnanec‘ znamená každú činnosť alebo rovnocennú situáciu, ktorá sa za takú považuje na účely právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia členského štátu, v ktorom takáto činnosť alebo rovnocenná situácia existuje;

b) ‚činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba‘ znamená každú činnosť alebo rovnocennú situácia, ktorá sa za takú považuje na účely právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia členského štátu, v ktorom takáto činnosť alebo rovnocenná situácia existuje;

…

l) ‚právne predpisy‘ znamenajú v súvislosti s každým členským štátom zákony, nariadenia a iné povinné ustanovenia a všetky ostatné vykonávajúce opatrenia týkajúce sa odvetví sociálneho zabezpečenia, na ktoré sa uplatňuje článok 3 ods. 1;

…

n) ‚správna komisia‘ znamená komisiu uvedenú v článku 71;

…“

5 Článok 11 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.“

6 Článok 13 ods. 1 a 3 základného nariadenia stanovuje:

„1. „Osoba, ktorá ako zamestnanec zvyčajne vykonáva činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, podlieha:

…

3. Osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.“

7 Článok 16 tohto nariadenia, nazvaný „Výnimky z článkov 11 až 15“, stanovuje:

„1. Dva alebo viac členských štátov, príslušné orgány týchto štátov alebo úrady určené týmito orgánmi môžu spoločnou dohodou upraviť výnimky z článkov 11 až 15 v záujme určitých osôb alebo určitých kategórií osôb.

2. Poberateľ dôchodku splatného podľa právnych predpisov členského štátu alebo dôchodkov splatných podľa právnych predpisov viacerých členských štátov, ktorý má bydlisko na území iného členského štátu, môže byť na základe vlastnej žiadosti vyňatý z pôsobnosti právnych predpisov tohto iného členského štátu za predpokladu, že nepodlieha týmto právnym predpisom na základe vykonávania činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.“

8 Článok 72 uvedeného nariadenia znie:

„Správna komisia:

a) sa zaoberá všetkými správnymi otázkami a otázkami výkladu, ktoré vznikajú z ustanovení tohto nariadenia, alebo ustanovení vykonávacieho nariadenia, alebo z ktorejkoľvek dohody alebo dojednania dohodnutých v ich rámci bez toho, aby boli dotknuté práva daných orgánov, inštitúcií a osôb obrátiť sa na súd v zmysle právnych predpisoch členských štátov, tohto nariadenia alebo zmluvy;

…“

Vykonávacie nariadenie

9 Článok 14 ods. 5 písm. b) nariadenia č. 987/2009 v pôvodnom znení stanovoval:

„Na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 základného nariadenia osobou, ktorá ‚zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch‘, je predovšetkým osoba, ktorá:

…

b) nepretržite striedavo vykonáva činnosti s výnimkou zanedbateľných činností v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, a to bez ohľadu na početnosť alebo pravidelnosť tohto striedania.“

10 Článok 14 ods. 5, 5b a 8 vykonávacieho nariadenia stanovuje:

„5. Na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 základného nariadenia sa osobou, ktorá ‚zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch‘, rozumie osoba, ktorá vykonáva súbežne alebo striedavo jednu alebo viacero oddelených činností v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch pre ten istý podnik alebo toho istého zamestnávateľa, alebo pre rôzne podniky alebo rôznych zamestnávateľov.

…

5b. Na účely určenia uplatniteľných právnych predpisov podľa článku 13 základného nariadenia sa zanedbateľné činnosti neberú do úvahy. Článok 16 vykonávacieho nariadenia sa uplatňuje na všetky prípady podľa tohto článku.

…

8. Na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 a 2 základného nariadenia formulácia ‚podstatná časť činnosti, ktorú osoba vykonáva ako zamestnanec alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba‘ v členskom štáte znamená, že sa kvantitatívne podstatná časť všetkých činností zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnej osoby vykonáva v tomto členskom štáte, pričom to nemusí byť nevyhnutne väčšia časť týchto činností.

…“

11 Článok 16 vykonávacieho nariadenia stanovuje:

„1. Osoba, ktorá vykonáva činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

2. Určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

3. Predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

4. Ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia.

…

5. Príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

6. Ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.“

Slovenské právo

12 Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“):

„Zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá

a) právo na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu, okrem nepeňažného príjmu z predchádzajúceho právneho vzťahu, ktorý zakladal právo na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu, poskytnutého z prostriedkov sociálneho fondu,

…“

13 § 4 ods. 1 zákona o sociálnom poistení uvádza:

„Zamestnanec na účely nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti je, ak tento zákon neustanovuje inak, fyzická osoba v právnom vzťahu, ktorý jej zakladá právo na pravidelný mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3…“

14 Článok 7 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení stanovuje:

„Zamestnávateľ podľa tohto zákona je

…

c) pre fyzickú osobu vykonávajúcu zárobkovú činnosť podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3

1. fyzická osoba, ktorá je povinná poskytovať zamestnancovi príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 a má bydlisko v inom členskom štáte Európskej únie alebo v štáte, ktorý je zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore[,] ako Slovenská republika alebo na území Švajčiarskej konfederácie alebo v štáte, s ktorým má Slovenská republika uzatvorenú medzinárodnú zmluvu, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, alebo

2. právnická osoba, ktorá je povinná poskytovať zamestnancovi príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 a má sídlo alebo sídlo organizačnej zložky v členskom štáte Európskej únie alebo v štáte, ktorý je zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore, alebo na území Švajčiarskej konfederácie alebo v štáte, s ktorým má Slovenská republika uzatvorenú medzinárodnú zmluvu, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.“

15 Podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom poistení:

„Povinne nemocensky poistení sú

a) zamestnanec uvedený v § 4 ods. 1…“

16 § 15 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom poistení stanovuje:

„Povinne dôchodkovo poistení sú

a) zamestnanec uvedený v § 4 ods. 1 a 2…“

17 Podľa § 19 ods. 1 zákona o sociálnom poistení:

„Povinne poistený v nezamestnanosti je zamestnanec, ktorý je povinne nemocensky poistený, ak tento zákon neustanovuje inak.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

18 Pán Szoja je poľským štátnym príslušníkom, ktorý, ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť v Poľsku a je zamestnaný na Slovensku, kde je od 1. februára 2013 zapísaný do vnútroštátneho registra poistencov.

19 Vnútroštátny súd uvádza, že z korešpondencie medzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych (inštitúcia sociálneho poistenia, Poľsko, ďalej len „poľská inštitúcia sociálneho poistenia“) a slovenskou Sociálnou poisťovňou vyplýva, že vzhľadom na to, že žalobca vo veci samej má bydlisko v Poľsku, kde aj podniká,

táto inštitúcia sociálneho poistenia rozhodla, že od 1. júla 2012 žalobca vo veci samej podlieha poľskej právnej úprave v oblasti sociálneho poistenia, a to v súlade s ustanoveniami článku 13 ods. 3 základného nariadenia v spojení s článkom 14 ods. 5 písm. b) vykonávacieho nariadenia.

20 Toto rozhodnutie poľskej inštitúcie sociálneho poistenia bolo odôvodnené zanedbateľnou povahou činnosti, ktorú pán Szoja vykonáva na území Slovenska.

21 Táto inštitúcia preto v súlade s článkom 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia 22. apríla 2013 oznámila slovenskej Sociálnej poisťovni, že na pána Szoju sa od 1. februára 2013 vzťahuje poľská právna úprava.

22 Slovenská Sociálna poisťovňa nespochybnila predbežné určenie rozhodnej právnej úpravy, v dôsledku čoho sa toto určenie stalo definitívnym v zmysle článku 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia.

23 Slovenská Sociálna poisťovňa v dôsledku toho rozhodla, že od 1. februára 2013 nevzniklo pánovi Szojovi u jeho slovenského zamestnávateľa nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

24 Toto rozhodnutie bolo potvrdené odvolacím orgánom slovenskej Sociálnej poisťovne.

25 V bližšie neurčený deň podal pán Szoja odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 3. decembra 2014 na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

26 Podľa vnútroštátneho súdu poľská inštitúcia sociálneho poistenia preskúmala situáciu pána Szoju na základe článku 14 ods. 5 písm. b) vykonávacieho nariadenia, v dôsledku čoho táto inštitúcia uplatnila v súvislosti so svojím rozhodnutím o jeho situácii článok 13 ods. 1 základného nariadenia.

27 Tento súd však zastáva názor, že článok 13 ods. 1 základného nariadenia sa týka iba činnosti zamestnanca, hoci v prejednávanej veci ide o štátneho príslušníka, ktorý je v jednom členskom štáte zamestnancom a v druhom členskom štáte samostatne zárobkovo činnou osobou, v dôsledku čoho je podľa neho na základe článku 14 ods. 8 vykonávacieho nariadenia kolíznym kritériom, podľa ktorého sa určuje rozhodné právo, miesto, kde dotknutá osoba vykonáva podstatnú časť svojej činnosti.

28 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu okrem iného vyplýva, že slovenská Sociálna poisťovňa nenamietala osobitnú úpravu obsahujúcu výnimku z ustanovení článku 13 základného nariadenia, ktorá by vychádzala z článku 16 tohto nariadenia.

29 Za týchto okolností Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je možné článok 13 ods. 3 [základného nariadenia] v spojení s právom na dávky sociálneho zabezpečenia a sociálne výhody, ktoré je zakotvené v článku 34 ods. 1 a 2 [Charty], za okolností, ktoré sú v spore vo veci samej, vykladať bez prihliadnutia na spresňujúce podmienky uvedené v článku 14 [vykonávacieho nariadenia] bez možnosti použiť následne postup podľa článku 16 citovaného nariadenia tak, že výber rozhodného vnútroštátneho práva pri súbehu činností zamestnanca a činností samostatne zárobkovo činnej osoby neovplyvňuje nízky rozsah pracovného času a pracovnej odmeny zamestnanca, t. j. že uvedený článok 14 vykonávacieho nariadenia sa na výklad článku 13 ods. 3 základného nariadenia nevzťahuje?

2. V prípade, ak je odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku negatívna, potom môže vnútroštátny súd v prípade aplikačného rozporu dvoch nariadení, a to základného a vykonávacieho, ktorými sú v prejednávanej veci samej [základné nariadenie] a [vykonávacie nariadenie], posudzovať ich ustanovenia podľa právnej sily, t. j. podľa ich postavenia v hierarchii práva Únie?

3. Je možné nazerať na výklad ustanovení základného nariadenia vykonaný správnou komisiou v zmysle článku 72 základného nariadenia ako na záväzný výklad inštitúcie Európskej únie, od ktorého sa nemožno vnútroštátnou súdnou judikatúrou odkloniť a toto súčasne bráni predložiť prejudiciálnu otázku, alebo je to iba jeden z prípustných výkladov práva Európskej únie, ktorý musí vnútroštátny súd zobrať do úvahy ako jeden z podkladov svojho rozhodnutia?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

30 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 13 ods. 3 základného nariadenia v spojení s článkom 34 ods. 1 a 2 Charty môže vykladať bez toho, aby sa zohľadnili články 14 a 16 vykonávacieho nariadenia.

31 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v rámci konania na základe spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zakotveného v článku 267 ZFEÚ, Súdnemu dvoru prislúcha poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú tento súd prejednáva, a z tohto hľadiska Súdnemu dvoru prislúcha prípadne preformulovať otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok z 18. mája 2017, Lahorgue, C-99/16, EU:C:2017:391, bod 21).

32 Preto je potrebné uviesť, že vzhľadom na skutkový stav vo veci samej, ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, je potrebné vychádzať z článku 14 ods. 5b vykonávacieho nariadenia, nie z článku 14 ods. 5 písm. b) tohto nariadenia v jeho pôvodnej verzii.

33 Preto je potrebné chápať prvú otázku tak, že sa snaží zistiť, či sa má článok 13 ods. 3 základného nariadenia vykladať v tom zmysle, že s cieľom určiť vnútroštátnu právnu úpravu uplatňujúcu sa v zmysle tohto ustanovenia na osobu, ako je žalobca vo veci samej, ktorý je zvyčajne zamestnancom v jednom členskom štáte a samostatne zárobkovo činnou osobou v druhom členskom štáte, je potrebné zohľadniť požiadavky uvedené v článku 14 ods. 5b a článku 16 vykonávacieho nariadenia.

34 Ako vyplýva z odôvodnení 1 a 45 základného nariadenia, jeho cieľom je zabezpečiť koordináciu vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia v členských štátoch, aby sa zaručil účinný výkon práva na voľný pohyb osôb, a aby sa tak prispelo k zlepšeniu životnej úrovne a podmienok zamestnávania osôb pohybujúcich sa v rámci Únie.

35 Článok 11 ods. 1 základného nariadenia uvádza zásadu výlučnosti rozhodnej právnej úpravy, podľa ktorej osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, podliehajú právnej úprave len jedného členského štátu. Cieľom tejto zásady výlučnosti je vyhnúť sa komplikáciám, ktoré môžu vyplývať zo súbežného uplatňovania viacerých vnútroštátnych právnych úprav, a odstrániť nerovnosti v zaobchádzaní s osobami pohybujúcimi sa v rámci Únie, ktoré by boli dôsledkom čiastočnej alebo úplnej kumulácie uplatňujúcich sa právnych úprav (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. marca 2006, Piatkowski, C-493/04, EU:C:2006:167, bod 21).

36 Podľa prvého predpokladu uvedeného v článku 13 ods. 3 základného nariadenia, ktorého účelom je určiť vnútroštátnu právnu úpravu uplatňujúcu sa na osobu, ktorá je zamestnancom v jednom členskom štáte a samostatne zárobkovo činnou osobou v druhom členskom štáte, táto osoba podlieha právnej úprave členského štátu, v ktorom je zamestnancom.

37 V situácii, akou je situácia vo veci samej, v ktorej je nesporné, že pán Szoja je zamestnancom na Slovensku a súčasne samostatne zárobkovo činnou osobou v Poľsku, sa musí považovať za osobu, na ktorú sa vzťahuje tento prvý predpoklad uvedený v článku 13 ods. 3 základného nariadenia.

38 Vykonávacie nariadenie, ktorého cieľom je stanoviť podrobnosti uplatňovania základného nariadenia, pritom vo svojom článku 14 ods. 5b stanovuje, že na určenie rozhodnej právnej úpravy podľa článku 13 základného nariadenia sa neberú do úvahy zanedbateľné činnosti.

39 Ako bolo v tejto súvislosti uvedené v bodoch 20 a 22 tohto rozsudku, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa rozhodnutia poľskej inštitúcie sociálneho poistenia má činnosť pána Szoju na území Slovenska zanedbateľnú povahu a že určenie rozhodnej právnej úpravy sa stalo definitívnym vzhľadom na článok 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia.

40 Preto je potrebné určiť rozhodnú právnu úpravu, ktorej podlieha osoba, akou je pán Szoja, ktorý je zvyčajne zamestnancom v jednom členskom štáte a samostatne zárobkovo činnou osobou v druhom členskom štáte, na základe článku 13 ods. 3 základného nariadenia zohľadňujúc článok 14 ods. 5b vykonávacieho nariadenia, ktorý vylučuje, aby sa brali do úvahy zanedbateľné činnosti.

41 Okrem toho je potrebné pripomenúť, že z článku 14 ods. 5b vykonávacieho nariadenia vyplýva, že článok 16 tohto nariadenia sa vzťahuje na všetky prípady uvedené v tomto článku 14. Preto je v prípade, ako je prípad vo veci samej, potrebné zohľadniť tiež článok 16 uvedeného nariadenia, ktorý uvádza postup, ktorý sa má dodržať s cieľom určiť na základe článku 13 základného nariadenia rozhodnú právnu úpravu.

42 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že kolízne normy upravené základným nariadením sú pre členské štáty kogentné a nemožno pripustiť, aby sociálne poistené osoby patriace do pôsobnosti týchto noriem mohli zabrániť ich účinkom tým, že by mali možnosť vyhnúť sa im (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. októbra 2010, van Delft a i., C-345/09, EU:C:2010:610, bod 52).

43 Pokiaľ sa vnútroštátny súd pýta na článok 34 Charty, je dôležité uviesť, že tento článok nemá vplyv na predchádzajúce úvahy, keďže žiadne ustanovenie tohto článku nevedie k popretiu relevantnosti uplatňovania článkov 14 a 16 vykonávacieho nariadenia vo veci samej.

44 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, je potrebné odpovedať na prvú otázku tak, že článok 13 ods. 3 základného nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že s cieľom určiť vnútroštátnu právnu úpravu uplatňujúcu sa v zmysle tohto ustanovenia na osobu, akou je žalobca vo veci samej, ktorý je zvyčajne zamestnancom v jednom členskom štáte a samostatne zárobkovo činnou osobou v druhom členskom štáte, je potrebné zohľadniť požiadavky uvedené v článku 14 ods. 5b a článku 16 vykonávacieho nariadenia.

O druhej otázke

45 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú otázku.

O tretej otázke

46 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 72 základného nariadenia vykladať v tom zmysle, že rozhodnutia správnej komisie majú záväznú povahu.

47 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry konanie, ktoré upravuje článok 267 ZFEÚ, je nástrojom spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje týmto súdom výklad práva Únie potrebný na vyriešenie sporov, ktoré prejednávajú (uznesenie z 20. júla 2016, Stanleybet Malta a Stoppani, C-141/16, neuverejnené, EU:C:2016:596, bod 6, ako aj citovaná judikatúra).

48 Z ustálenej judikatúry takisto vyplýva, že nevyhnutnosť dopracovať sa k výkladu práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, vyžaduje, aby tento súd vymedzil skutkový a právny rámec ním položených otázok alebo aby prinajmenšom objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sú tieto otázky založené. Návrh na začatie prejudiciálneho konania navyše musí uvádzať presné dôvody, pre ktoré vnútroštátny súd považuje výklad práva Únie za sporný a položenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru za potrebné (uznesenie z 20. júla 2016, Stanleybet Malta a Stoppani, C-141/16, neuverejnené, EU:C:2016:596, bod 7, ako aj citovaná judikatúra).

49 V tejto súvislosti je tiež dôležité zdôrazniť, že informácie obsiahnuté v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania neslúžia iba na to, aby Súdnemu dvoru umožnili poskytnúť užitočné odpovede, ale aj na to, aby vládam členských štátov, ako aj ďalším dotknutým stranám bola poskytnutá možnosť predložiť pripomienky v súlade s článkom 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Súdny dvor musí dbať o to, aby bola táto možnosť zachovaná, pričom zohľadňuje skutočnosť, že podľa tohto ustanovenia sa dotknutým subjektom oznamujú len návrhy na začatie prejudiciálneho konania (uznesenie z 20. júla 2016, Stanleybet Malta a Stoppani, C-141/16, neuverejnené, EU:C:2016:596, bod 10, ako aj citovaná judikatúra).

50 V prejednávanej veci je potrebné konštatovať, že tretia otázka nezodpovedá týmto požiadavkám, keďže návrh na začatie prejudiciálneho konania neuvádza dostatok skutkových okolností o existencii konkrétneho rozhodnutia správnej komisie a o prípadnom vplyve tohto rozhodnutia na vec samu. Súdny dvor teda nepozná okolnosti týkajúce sa dôvodov, prečo je požadovaný výklad práva Únie nevyhnutný na zodpovedanie tejto otázky. Za týchto podmienok členské štáty a ostatné dotknuté subjekty v zmysle článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie nemohli účinne predložiť svoje pripomienky k uvedenej otázke alebo tak mohli urobiť len veľmi neurčito.

51 Vzhľadom na uvedené je potrebné rozhodnúť, že tretia otázka je neprípustná.

O trovách

52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 13 ods. 3 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, zmeneného a doplneného nariadením (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady č. 465/2012 z 22. mája 2012, sa má vykladať v tom zmysle, že s cieľom určiť vnútroštátnu právnu úpravu uplatňujúcu sa v zmysle tohto ustanovenia na osobu, akou je žalobca vo veci samej, ktorý je zvyčajne zamestnancom v jednom členskom štáte a samostatne zárobkovo činnou osobou v druhom členskom štáte, je potrebné zohľadniť požiadavky uvedené v článku 14 ods. 5b a článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004, zmeneného a doplneného nariadením č. 465/2012.

Bay Larsen Vilaras Malenovský

Safjan Šváby

Rozsudok bol vyhlásený v Luxemburgu 13. júla 2017.

Tajomník
A. Calot Escobar

Predseda tretej komory
L. Bay Larsen